

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 13. junija 1871.

46.

Razglas ministerstva za trgovino od 3. junija 1871,

o uredbi pristanske in pomorsko-zdravstvene službe po avstrijsko-ilirskem in dalmatinskem primorji.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišjim sklepom od 19. aprila 1871 naslednjo uredbo pristanske in pomorsko-zdravstvene službe po avstrijsko-ilirskem in dalmatinskem primorji najmilostneje odobriti blagovolilo.

Ta uredba stoji v moč z dnevom 1. julija 1871, katerega dne cesarski ukaz od 13. maja 1851 (Drž. zak. št. 165 ex 1851) in tudi vsi poznejši ná-njo meréči ukrepi izgubé veljavnost.

Schäffle s. r.

U r e d b a

pristanske in pomorsko-zdravstvene službe po ozémljiji avstrijsko-ilirskega in dalmatinskega primorja.

Poglavje I.

O vodbi pristanske in pomorsko-zdravstvene službe.

O pomorskem oblastvu.

Svoje uradno delovanje.

§. 1. Področje vsega delovanja pomorskega oblastva je zaznamenano v najvišjem sklepu od 30. januarja 1850, s katerim se je ukazalo ustanoviti ga za državno oblastvo. Po ločitvi pristanske in pomorsko-zdravstvene uprave avstrijskega primorja od enake uprave ogrsko-hrvatskega primorja sta bili postavljeni dve pomorski oblastvi, to v Trstu, óno

v Reki, obé z enakim področjem. V področje c. kr. pomorskega oblastva spada posebno vodba in nadzor pristanske službe, kolikor se ta služba neposredstveno tiče potrebščin pomorskega ladijeplovstva, same vožnje po morji, ter pravic in dolžnosti pomorskih ladijeplovcev, kakorsi tacih, — in tudi uredba ter nadzor pomorsko-zdravstvene službe po vseh njenih razmerjih; — dalje ovédba in presojava potrebščin teh obeh služabnih odredov ter naredeb k njiju plodonosnemu razvoju, ustrežajočemu zdanjim potrebam; poslednjič zvršitev teh naredeb ter vseh propisov in naprav, tikajočih se teh upravnih odredov.

§. 2. Služabno področje pomorskega oblastva v pristanskih in zdravstveno-uradnih stvaréh obseza torej:

- a) nadzor izdelovanja pomorskih ladij, vdejstvanje v njega plodonosni napredek, zvrševanje ladijemerskih propisov ter postavljanje sposobnih ladijedelskih mojstrov;
- b) skrbéce vodstvo, da se narejajo, popravljajo in trdijo vsi zavodi, kar jih rabi v materialno potrebsčino, v obranilo in pospešilo pomorskega ladijeplovstva, ali kar je odmé-njenih v pomorsko-zdravstveno in kontumacijsko službo;
- c) privolitev ladijeplovskih pravic, nadzor pomorskih učilnic ter podelitev kake stopinje v trgovinskem pomorstvu;
- d) vdejstvanje v pomorskega ribarstva tista razmerja, katera se tičejo ribolovstva s pomorskim orodjem;
- e) zvrševanje in nadzor vseh postav in propisov z ukazi pristanske policije vred, ki se neposredstveno tičejo ladijeplovskih potrebščin, same vožnje po morji ter pravic in dolžnosti, katere imajo ladijeplovci, kakorsi taki, ter tudi pomorsko-zdravstvenih in kontumacijskih propisov;
- f) razsodbo o rabi pod e) zaznamenovanih postav in propisov ob dvomnih slučajih, kolikor se s tem vodilno načelo nič ne izpreminja;
- g) kazenske slučaje na drugi stopinji zaradi pregreškov zoper oménjene postave in propise (e), kolikor ne obsezajo ob enem tudi takih postavnih prestopkov, o katerih so druga oblastva pristojna;
- h) vedno razvidnost o osebjí trgovinskega pomorstva in upravljanje s pomorskimi podpornimi zalogami;
- i) navete o pohvalah in o pripoznavanji, dalje o nagradah in družih podnetilih za izvrstna ali posebnega ozira vredna dejanja ladijnikov (rederjev) in plovcev ter drugih ljudj, kateri so se uslužili o trgovinskem pomorstvu, in tudi tacih, ki so bili odlični v pomorsko-zdravstveni službi, torej v prvem odnošaji tudi razpravljanje o častne zastave podelitvi zaslužnim kapitanom trgovinskega pomorstva;
- k) osebne in ustrahovalne (disciplinarne) stvari vseh pristansko-zdravstveni in kontumacijski službi odmé-njenih uradov in organov, preskušavanje prošnikov takih služeb, in izrecilo da so sposobni, nadzor njihovega uradovanja, s posebno pazko na novčno in računsko, njim izročeno poslovanje, dalje upravljanje in račun o vseh dohodkih in troških pristanske in pomorsko-zdravstvene službe;
- l) dobivanje, razširjanje in rabljenje prejetih, domačemú pomorskemu ladijeplovstvu in pomorskemu zdravstvu važnih novic ter tudi tistih ukazov po tujih državah, ki utegnejo v katerem izmej obeh odnošajev biti imenitni, torej tudi poslovno občevanje z domačimi konzulskimi uradovi o pomorskem zdravstvu, posebno o tem, kako je zdravje po inostranskih deželah;

- m) razsodbo o napravah, postavnih ukrepih in propisih v stvaréh ladijeplovstva, pomorskega zdravstva in kontumacije z vsakokratnim ustanovilo kvarantenskih obrokov vred, skrb, da se odpravijo nedostatki (pomanjkljivosti), da se dopolni, česar je pogrešati, ali v tem oziru drugače kaj popravi in premeni, bodi si z ukazi danimi v mejah svojih uradnih pravic, bodi si izrekáje svoja mnenja in nasvete;
- n) dobivanje in primerno rabljenje vseh izkazov in poročíl, ki je treba da jih od časa do časa organi pristanske uprave in pomorskega zdravstva dajó o stanu, obhodih in občítvi domačih ter tudi o obhodih in občítvi tujih trgovinskih ladij, potem o uspehu domačega ladijedelstva, in poslednjič skrb, da se sestavijo ti rokóvni (perijodični) izkazi v daljšnjo uporabo.

§. 3. Kako je pomorskemu oblastvu te naloge zvršiti, ustanóvi mu v služabnem navodilu ministerstvo za trgovino, kateremu je tudi na izvoljo dano, da o tem zvrševanju že razglašene ukrepe premeni, kolikor bi bilo treba.

Poglavje II.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih zavodih.

ODDELEK I.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih zavodih sploh.

Splošna uradna delavnost.

§. 4. Posebno služabno področje vsake posamezne vrste uradov in organov pristanske in pomorsko-zdravstvene uprave je ustanovljeno v naslednjih oddelkih II—V. Spodaj zaznamenanim uradovom in organom za obče postavno in služabno pravilo v pristanski in pomorsko-zdravstveni službi veljajo: politični plovski oglas (navigacijski edikt), splošni pravilnik o zdravstveni upravi, dotični pozneje dodani ukazi, s pridržkom tistih postav in ukazov, ki pridejo kedaj v njih mesto.

Kako je službo opravljati, ustanové vsakej izmej vrst v oddelkih II—V imenovanih, posebna navodila.

Kjer je nevarno odkladati, more vsak urad ali organ pristanske in pomorsko-zdravstvene uprave v odkazanem si okoliši mahoma potrebne preizredne naredbe v zmislu tedaj veljavnih postavnih propisov zvršiti na svojo odgovornost, a dolžnost mu je, ob tacem slučaju in ob morskah nezgodah ali drugih nujnih prigodkih, da ne samo neposredstveno višjemu uradu nego tudi c. kr. pomorskemu oblastvu, in kjer je treba, še dotičnemu političnemu oblastvu oznani, kaj se je zgodilo ter kaka naredba se je zvršila.

§. 5. Vsakemu uradu ali organu pristanske in pomorsko-zdravstvene uprave brez razločka je dolžnost, vsem ladijam, katere so ob bregu v pogibeljnosti, naj si imajo kakoršen koli zdravstveni list, dovoliti, da vplavajo v to ali v bližnje pristanišče, ter dokler so tam, nad njimi čuti po propisih, in stóprv ko pogibeljnost mine, odpotiti jih, kamor so namenjene.

Vsak izmej imenovanih uradov in organov ima dalje pravico ladijam, ki s prostim ali neprostim zdravstvenim listom (*patente libera* ali *non libera*) pridejo v pristanišče, katero je pod njegovim nadzorom, tudi ako se ne smejo ali ne hté pustiti v svobodno občenje, s pri-

stojno pazitvijo dajati živeža, zdravil, pisma i.t.d., privoljevati, da se pomorščaki ali vodiči (piloti) v nadaljevanje vožnje ter tudi kapitanske rodbine i.t.d. vzemó na ladijo, predno se ona prisili, da odpluje v pristanišče, kamor namerja.

Razdelitev teh zavodov.

§. 6. Pristanski in pomorsko-zdravstveni zavodi, katere pomorsko oblastvo rabi v izvrševanje nalog, zaznamenovanih v §. 2, delé se v:

- a) pristanske in pomorsko-zdravstvene kapitanate;
- b) pristanske in pomorsko-zdravstvene odbore (deputacije);
- c) pristanske in pomorsko-zdravstvene agencije;
- d) pristanske in pomorsko-zdravstvene izpostave (ekspoziture);
- e) pomorske bólnice (lazarete).

Okraji in podružni okraji.

§. 7. Avstrijsko primorje s pripadajočimi otoki se v pristanskih in zdravstveno-uradnih odnošajih delí na okraje, in vsak okraj na primerno število podružnih okrajev.

Ministerstvu za trgovino se daje, postaviti meje pristanskim podružnim okrajem, pri čemer je vendar, kar se največ more, gledati na soglasje s politično razdelitvijo. Kjer se more temu oziru brez kvare zgoditi, naj se kosovi primorja in otoci tako razmejé, kakor hoče imeti léža kraja, podoba brega ali hitrejši in lažji pristop.

Ta poslednja razmerja naj bodo odločilna tudi ondod, koder se stvar suče o daljšnji razdelitvi podružnih okrajev (v služabne okoliše izpostav §. 20).

Mesta, koder so uradovi in organi.

§. 8. Vsak pristanski okraj veljá za okolišče uradne delavnosti enega pristanskega in pomorsko-zdravstvenega kapitanata, in vsak podružni okraj za okolišče uradne delavnosti enega pristanskega in primorsko-zdravstvenega odbora, kateri se bode imenoval „agencija“, ako je pristanska in pomorsko-zdravstvena služba izročena colniji. Kapitanat se postavi vselej v najvažnejše pristanišče vsega pristanskega okraja, a odbori in agencije v najznamenitejše kraje podružnega okraja.

V podružnem okraji, v katerem je kapitanat, nij postaviti odbora ali agencije, nego kapitanatu samemu je izročiti njíju posle.

Pomorske izpostave naj pridejo po tistih menj važnih mestih, koder prihod ladij *en relache* in ondokajšnja pomorska trgovina zahteva poleg sebe imeti organ.

Mesta pomorskim bólnicam se ubirajo po potrebi trgovinskega občevanja.

Mesta, koder bodo omenjeni uradovi in organi, razvideti je s pridanege razkazila (na str. 90).

Kraje, koder je postaviti pristanske in primorsko-zdravstvene agencije ter pomorske izpostave, odločevalo bode ministerstvo za trgovino, katero bode smelo tudi mesta uradovom in vsled tega meje okrajem (§. 7) premeniti, ako bi se pozneje potrebno zdelo zaradi pomnoženega trgovinstva in ladijeplovstva ter zaradi odtod izvirajoče potrebe novih pristanskih in pomorsko-zdravstvenih uradov.

Ob tacih poznejših izpremembah ter tudi ob prvem postavljanji agencij se bode ministerstvu za trgovino spodobno ozirati na colnijske razmere in zategadelj postopati mu dogovorno z ministerstvom za finance.

§. 9. Ko bodo pristanski in zdravstveni organi že postavljeni, ter ako bi se v tem prigodile važne premembe, naj ministerstvo za trgovino zapisek teh organov z dodanimi pravicami, katere vsaka posamezna vrsta ima o sprejemanji ladij, in z mejami njih služabnega okoliša, javno razglasi ter poskrbi, da se ta zapisek tudi po vnanjih deželah primerno razznani, da bi vsak ladijeplovec znal, v katerih avstrijskih pristaniščih je občenje dovoljeno ladijam, držecim se postavnih ukrepov.

Podružitev in nadzor.

§. 10. Razmera podružitve pristanskih in pomorsko-zdravstvenih uradov in organov v odnošajih vsakega teh dveh služabnih odredov je ustanovljena v naslednjih oddelkih II—V.

Ali nižji služabni organi uradujejo po propisih, o tem se višji urad ali organ uveruje pogledujoč opravilske zapisnike in imenike (registre), po okoljnostih in zlasti o važnih prigodkih tudi s tem, da se dela sam prime.

ODDELEK II.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanatih.

Uradna delavnost.

§. 11. V pristanski službi uradna delavnost pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanatov obseza:

- a) vso pomorsko in pristansko policijsko službo z opravili pomorskega penzijskega zaloga vred v svojem stojališči, na podlogi zdaj veljavnih ali kedaj obveljavših propisov; dalje razsodbo prve stopinje ob kacem prestopu teh propisov;
- b) opravljanje istih služabnih poslov za ostala v njih okrajih ležeča pristanišča, ter vodbo in nadzor enacih služabnih poslov, izročeni odborom, agencijam in izpostavam po podružnih okrajih;
- c) nadzor nad vsemi organi pristanske in pomorsko-zdravstvene službe svojega okraja v osebnih in ustrahovalnih odnošajih ter tudi nad preluškimi stražniki;
- d) pobiranje in oddajavanje pristanine in zdravstvenine od ladij pripluvših v njih podružnem okraju, torej tudi nadzor nad odbori, agencijami in drugimi organi vsega okraja v opravljenih, katera se tičejo pobiranja in oddajavanja imenovanih pristojbin;
- e) nabiranje dat in sestavljanje izkazov o stanu, občitvi in obhodu trgovinskega pomorstva ter tudi ostalih statističnih in drugih rokóvnih vlog za ves okraj;
- f) podajanje vseh takih nasvetov in mnenj, katera se jim že brez poprejšnjega opomina od višjega oblastva treba zdí oznaniti o razvoji pomorsko-policijskih in pristansko-policijskih postav ali o popravi dejanske službe in o dovršitvi zavodov;
- g) opravljanje tistih poslov, kateri so jim na podlogi posebnih propisov izročeni, ali bi jim kedaj utegnili biti odkazani.

§. 12. V pomorsko-zdravstveni službi uradna delavnost pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanatov obseza:

- a) nadzor nad primorskim kosom podružnega okraja, v katerem urad stoluje, nekaj se svojimi služabnimi ljudmi, ki so v tem kraju samem, nekaj z vodičevskimi stražniki (ekspoziturami), razpostavljenimi po primernih mestih;

- b) nadzor nad odbori, agencijami in izpostavami svojega okraja v zdravstveno-uradnih služabnih opravilih;
- c) primerno postopanje z ladjami, v njih pristanišče vpluvšimi s prostim zdravstvenim listom (*patente libera*);
- d) zdravstveno-uradni nadzor nad ladjami ter postopanje z njimi, kadar v isto pristanišče prijadrajo s čistim zdravstvenim listom (*patente netta*), z uvetom, da po veljavnem kontumacijskem pravilniku niso dolžne blago izklasti, in če v istem kraji nij pomorske bólnice; kajti če je, bilo bi ladije tja odpraviti;
- e) dajanje ali attergiranje zdravstvenih listov vsem ladjam, plavajočim iz pristanišč svojega okraja;
- f) dajanje nasvetov o uspešnem razvoji pomorsko-zdravstvenih postav ter zavodov in služabnih naredeb, odločenih temu upravnemu odredu;
- g) pripomoč k občnemu vzdržavanju pomorsko-zdravstvenih propisov in razsodbo prve stopinje ob pregreških zoper nje, ako se primerijo v podružnem okraji, kjer urad stoluje;
- h) izvrševanje tistih opravil, katera so jim na podlogi posebnih propisov izročena ali bi jim kedaj bila odkazana.

§. 13. Posebno služabno navodilo na drobno ustanóví razne dolžnosti uradovom v pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odnošajih.

Podružítev.

§. 14. Pristanski in pomorsko-zdravstveni kapitanati so v obeh služabnih odredih neposredstveno pod c. kr. pomorskim oblastvom.

§. 15. V osebji pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanatov je pristanski kapitan in toliko število uradnikov (pristavov, oficijalov), kolikor jih kak posamezni kraj potrebuje, da opravljajo uradne posle. A pridá se jim eden ali več vajencev in potrebno število vodičevskih stražnikov in vodičev.

Kjer je treba zaradi večje razširnosti službe, naj se kapitanu v tehnični del uradnih poslov dodá pristansk poročnik (lajtenant), ter v vladanje pristanskih vodičev se mu dovoli postaviti korabniike (bootsmänner). Tudi se moreta privzeti eden ali dva uradna služabnika, če služba zahteva.

Zdraviteljsko službo pri pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanatih, ako v tem kraji nij zdravnika pomorske bólnice, kateremu tedaj pripada, opravlja okrajni zdravnik, a kadar tacega nij, kak drug zdravnik tega kraja za dostojno plačo ali drugačno, razmeram ustrezaajočo odméno.

ODDELEK III.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odborih in agencijah.

Uradna delavnost.

§. 16. Uradna delavnost pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odborov in agencij v pristanskih in zdravstvenih stvaréh je ista, katero imajo kapitanati, razen osebnih in ustra-bovalnih stvaríj, ter bode o njih drobnejši razgovor v dotičnem služabnem navodilu.

Podružitev.

§. 17. Pristanski in pomorsko-zdravstveni odbori in agencije so v obeh služabnih odredih pod tistim kapitanatom, v čegar okraji so.

Osebj.

§. 18. V osebji pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odborov je odbornik, ter kakor zahtevajo služabne potrebe, tudi oficijal, vodičevsk stražnik in eden ali dva vodiča.

Pri pristanskih in pomorsko-zdravstvenih agencijah odbornikove posle opravlja mitar in vodičevskega stražnika posle finančni stražnik.

Zdraviteljske posle pri pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odborih opravlja okrajni zdravnik, ako je kateri v tem kraji; a kadar ga nij, izročé se ta opravila kacemu družemu sposobnemu zdravniku tega kraja za primerno plačo ali drugačno, razmeram ustrežajočo odméno.

ODDELEK IV.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih izpostavah.

§. 19. V pristanski in v pomorsko-zdravstveni službi imajo pristanske in pomorsko-zdravstvene izpostave v stanovitno služabno dolžnost nadzor nad tistim primorskim kosom, kateri je odkazan njih pazki, s tistimi posli vred, katere je treba da oni ladijeplovstvu na korist na samem mestu osebno opravljajo.

Ti posli so obširno povedani v služabnem navodilu.

Podružitev.

§. 20. Pristanske in pomorsko-zdravstvene izpostave spadajo neposredstveno h kapitanatom, odborom ali agencijam, v katerih podružnem okraji leže, ter so del njih svojitnega (lastnega) osebja, zaradi česar so po njih v pristanski in v pomorsko-zdravstveni službi v tistem podružnem razmerji, katero je omenjenim uradovom in organom samim ustanovljeno v zgornjih paragrafih.

Zato, da opravila pri izpostavah tekó v redu, odgovorni so tudi tisti uradovi in organi, h katerim spadajo.

Osebj.

§. 21. Vsaka pristanska in pomorsko-zdravstvena izpostava ima samo po enega vodičevskega stražnika.

Kar se tiče zdraviteljskih dolžnosti, katere bi utegnile biti potrebne, veljajo dotični ukrepi §. 18.

ODDELEK V.

O pomorskih bólnicah.

Uradna delavnost.

§. 22. Pomorske bólnice v pristanski službi praviloma nemajo samostojne uradne delavnosti, nego dotične posle naj opravljajo kapitanat, odbor ali agencija, ki je v istem pristanišči, kjer bólnica. Samo koder nij nobenega omenjenih organov, a pomorska bólnica je,

morejo in morajo se tej izročiti v §. 16 zaznamene pravice in dolžnosti, ter zavod je imenovati: „pomorska bólnica in pristanski odbor.“

§. 23. V pomorsko-zdravstveni službi je nálog pomorskih bólnic poglavitno ta, da se zdravstveno pazi na osebe, prišedše iz dežel zaradi kuge sumnih, ter da se po kontumacijski čisti blago, stvari in živali iz taci dežel. Torej se uradna delavnost pomorskih bólnic ne razširja, kakor pri ostalih organih pomorsko-zdravstvene uprave, na kak odkazan kos primorja, nego mejí jo sežáj zavoda samega. Poleg tega je bólnicam dolžnost:

- a) skrbeti, da se pomorsko-zdravstveni propisi izpolnjujejo povsod, do koder seza zavod, in ob prestopkih razsojati v prvi stopinji;
- b) dajati vse tiste nasvete, ki utegnejo pospeševati koristni razvoj pomorsko-zdravstvenih postav ali poboljšek bólničnega materijalnega stanja in služabnih naredeb;
- c) razmerjati in priračunavati državne pomorsko-zdravstvene pristojbine.

Njih mesta.

§. 24. Na avstrijskem primorji sta dve bólnici: v Trstu in v Milni.

V ti dve bólnici je sumne ladije vsake vrste — tudi take z obteženo nečistim zdravstvenim listom (*patente brutta aggravata*) — vpuščati, da ondi prebodo kontumacijo ali reservo.

§. 25. Če so kateri pomorski bólnici izročena pristanska opravila (§. 22), tedaj je ona v pristanski službi pokorna kapitanatu, v čegar okraji leží.

V pomorsko-zdravstveni službi sta pomorski bólnici neposredstveno podruženi c. kr. pomorskemu oblastvu.

§. 26. Pomorski bólnici imata naslednje osebje:

- enega voditelja (direktorja),
- enega oficijala,
- enega zdravnika, kateri naj bode tudi ranocélec,
- enega kaplana,
- štiri vodličevske stražnike, zadostno število čuvajev, kadar jih je treba, zadostno število snažnikov (služabnikov za čistilo).

ODDELEK VI.

O dotiki pristanskih in pomorsko-zdravstvenih zavodov z drugimi oblastvi.

Dotika s političnimi upravnimi organi.

§. 27. V vsem, kar se v pristanski službi tiče potreb pomorskega ladijeplovstva, same vožnje po morji ter pravic in dolžnosti ladijeplovcev, kakorsi taci, so v §. 6 zaznamene uradovi in organi svobodni od dozdanjega vdejstvovanja političnih oblastev ali občin, ker so gledé vsega tega samo pod pomorskim oblastvom.

A s tem se uradno vdejstvovanje, katero vodnikom politične uprave v posameznih kronovinah pristóji na pristansko-uradne zavode gledé v njih opravila spadajočih političnih ali policijskih stvari uradnega okoliša, naj ne krati, in torej naj tudi po sedaj veljá to načelo, da je omenjenim zavodom o vseh služabnih stvaréh, katere spadajo mej posle politične uprave, izpolnjevati njih naročila ter dajati jim vsa poročila in razjasnila, katera so v zvezi s politično upravo.

Niti naj ta samostojnost nikakor ne brani ali moti vzajemne pomoči in podpore pri vseh naredbah, katere merijo na korist javne službe.

§. 28. Zaradi neposredstvene podružitve v §. 6 zaznamenanih uradov in organov pod pomorsko oblastvo nemajo politični upravni organi v pomorsko-zdravstveni službi drugzga vdejstvovanja nego da pomorejo ob tistih slučajih, kadar jih pomorsko oblastvo samo poprosi ali njegovi nižji organi.

A zaradi te uredbe v razmerji pokornosti še nij treba, da bi se v čem premenila dolžnost organov obeh upravnih odredov, nemudoma si podajati vsa tista naznanila, katera je po njih naravi treba zvedeti obema, ker od političnih oblastev in od pomorsko-zdravstvene uprave zahtevajo kacic naredeb, ter sploh vzajemno postopati o vseh napravah, ki so namenjene v obrambo občnega zdravja, ali ki sicer zahtevajo vzajemne pomoči obeh, in v mejah svojih uradnih pravic drug drugemu biti na podporo.

Dotika z novčnimi oblastvi.

§. 29. Pristanski in pomorsko-zdravstveni posli naj se s colno službo združijo edino ondi, koder obojna opravila, ker jih nij mnogo, more ob enem zvrševati samo eden uradnik ali služabnik. Rzsodba, kje se s tem uvetom prihodujič združitev more zgoditi, in kje je naopako zaradi nove uredbe opravljenih razmerij poprej združeno zdravstveno in colsko službo zopet razdružiti, daje se ministerstvu za trgovino, katero bode v obeh odnošajih postopalo dogovorno z ministerstvom za finance.

A če se obe službi združita, naj se v zgoraj ustanovljenih razmerah podružitve dotičnega organa po vseh odnošajih pristanske in pomorsko-zdravstvene službe nič ne premeni, niti ne razkrépi ustrahovalno vdejstvovanje pomorskega oblastva ali njemu pokornih osrednjih organov.

Vsakakor je tudi ondi, koder se združitev ne dovrši, z ene platí mej pristanskimi in pomorsko-zdravstvenimi oblastvi in z druge mej colnimi oblastvi ohraniti tisto vzajemno podpiranje, katero je potrebno službi na korist.

Poglavje III.

O pristanskem in pomorsko-zdravstvenem osebji.

ODDELEK I.

O pristanskem in pomorsko-zdravstvenem osebji sploh.

§. 30. Pristansko in pomorsko-zdravstveno osebje so :

- a) pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki ;
- b) korabniki, vodičevski stražniki in vodiči ;
- c) uradni služabniki ;
- d) zdravstveni čuvaji in bólnični snažniki, kadar jih je treba.

Stopinja službe in plače.

§. 31. Častna stopinja in plača vsega stanovitnega pristanskega in pomorsko-zdravstvenega osebja se posebe ustanovita.

Narečenjje, nasveti o podelitvi službe i.t.d.

§. 32. Pomorskemu oblastvu je v službo postavljati pristanske in pomorsko-zdravstvene uradnike, korabnike, vodičevske stražnike, vodiče in uradne služabnike, samo postavljanje pristanskih in pomorsko-zdravstvenih kapitanov in bólniških voditeljev ter vseh drugih služabnikov, katerih plača preseza 1.000 glđ., prihranjuje se ministerstvu za trgovino. Ista mejna črta veljá o pravici, koga prestaviti ali mu za nekaj časa odvzeti službo, o penzijoniranji ali odstavljanji osebja, pri čemer se vendar pomorskemu oblastvu ne krati, da ob slučajih, hipoma nujnih, tudi omenjenim načelnikom in uradnikom z višjo plačo začasno ukrene prestavljanje v službi ali odstavljanje od nje.

Vse nasvete o podelitvi službe v pristanskem in pomorsko-zdravstvenem odredu je podajati pomorskemu oblastvu, katero jih ob primernih slučajih položí pred ministerstvo za trgovino.

O dajanji samih nasvetov veljajo naslednja pravila:

- a) nasveti o nižjih uradnikih sè zdraviteljskim osebjem vred, ter tudi o korabnikih, vodičevskih stražnikih, vodičih in uradnih služabnikih tekó od načelnika tistega zavoda, ki vanj spada služba, katero je oddati. Kadar taki nasvetje tekó iz odborov, tedaj jih dotični kapitanat dalje odpravi na e. kr. pomorsko oblastvo;
- b) nasvete o odbornikih podaje kapitanat, pod katerim je služba;
- c) nasvete o kapitanatskih in bólniških načelnikih podaje samo e. kr. pomorsko oblastvo.

Kar se tiče narečenja in družega ustrahovalnega postopanja z bólniškiimi kaplani, naj pomorsko oblastvo bode z dotičnimi škofjimi ordinarijati, a kar se tiče tega postopanja z uradniki in služabniki pri pristanskih in pomorsko-zdravstvenih zavodih, združenih s colnijami, naj bode s pristojnimi deželnimi finančnimi oblastvi v dogovoru, in o tacih službah organi, pomorskemu oblastvu podružni, ne dajó nobenih nasvetov.

§. 33. Čuvaje in snažnike, kadar so potrebni, naréka in odstavlja kapitanat, odbor ali bólniško voditeljstvo, kamor spadajo. Vsa taka narečenja in odstavljanja se naznanjajo samo v rokóvnih poročilih višjemu oblastvu, do katerega je tudi obračati pritožbe odstavljenih začasnih služabnikov.

V službo nij jemati več začasnih čuvajev in snažnikov nego kolikor jih je navadnemu obsežku kontumacijske službe res treba.

Preskušnje.

§. 34. Vsak, kdor hoče dobiti službo v pristanskem in pomorsko-zdravstvenem odredu, ako li prosi službe pravega uradnika ali vodičevskega stražnika ali začasnega čuvaja, naj se po odločilih, ukrenenih v služabnem navodilu, iz pristanskih in primorsko-zdravstvenih propisov udá preskušnji, katera je ozirni važnost službe primerna.

Posebne služabne dolžnosti.

§. 35. Vsi stanovitni uradniki in služabniki pristanske in pomorsko-zdravstvene uprave imajo dolžnost po noči in po dnevi biti pripravljeni v službo, ako bi je bilo treba, zaradi česar naj, če se jim najdejo stanišča, res v njih bivajo, a če za stanišče dobivajo odméno (odškodnino), naj gredo stanovat, kar se more najbliže zavoda.

Koder koli razmere dovoljujejo, skrbeti je, ter posebno kadar se zidajo nova pristan-ska in pomorsko-zdravstvena poslopja, storiti ustrezno materialno naredbo, da bode pri vsacem kapitanatu môči primerno število pristanskih vodičev, a povsod vodičevske stražnike ali konči (vsaj) enega izmej njih nastaniti v uradnem poslopji samem, da niti po noči ne bode brez primerne nadzora in pomoči, kjer bi je bilo treba.

Nikdo v službo vzetih ne sme, ako mu načelnik ali oziroma višje oblastvo posebno ne dovoli, geniti se z mesta svoje službe, in v službi se je vselej tako vrstiti, kakor po polnem ustreza ljudem, ki se vozijo po morji.

Bólniške zdravnike veže dolžnost, če nastane silna potreba, ter posebno kadar se je kuge res bati, da stanujejo v zavodu, ako bi jim tudi stanišče ne bilo po sistemi odkazano, enako je zdravnikom in ranocelcem, kadar je v dejanjsko pomoč kontumacistu neogibno treba, dotikati se bolnika.

Odgovornost.

§. 36. Pri kapitanatih je načelnik o pristanskih in pomorsko-zdravstvenih opravilih enakomerno ter nerazdelno odgovoren. Držeč se tega propisa načelnik sme druge podruž-ne uradnike (prístave in oficijale), kakor služabna potreba nanaša, rabiti zdaj v tem zdaj v ónem opravljenem odredu.

Ista nerazdelna odgovornost veže tudi načelnike pristanskih in pomorsko-zdravstvenih odborov.

O pobiranji ter oddajanji pristanskih in pomorsko-zdravstvenih pristojbin so odgovorne tiste osebe, katerim je to po navodilih izročeno.

Zalogi (kavcije).

§. 37. Vsi pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki, kateri imajo opravka pri po-biranji in zaračunavanji državnih taks, treba da podadé zalog, katerega naj bode toliko, kolikor ima uradnik letne plače. Samo tistim odborom, agencijam in izpostavam, katerih novčni posli so tako máli, da ne dosežajo plače enega leta, more ministerstvo za trgovino zalog postaviti na vsoto okolo polletnih dohodkov, izračunjenih po triletnem poprécniku, a nikdar ne izpod 50 gld.

Če se agencija združi s kako colnijo, naj v colni službi pogojeni zalog veljá tudi v ob-rambo pristanskih in pomorsko-zdravstvenih dohodkov, za katere nij plačevati posebnega zaloga.

Bólniškim voditeljem in oficijalom je, če državnih noycev niti ne pobirajo, v obrambo državne blagajnice za pravično izmero davščin ter v poroštvo gospodarjem blaga zastaviti toliko zaloga, kolikor imajo letne plače.

Prestavljanje.

§. 38. Pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki, korabníki, vodičevski stražniki, vodiči in uradni služabniki se z mesta na mesto morejo prestaviti, ne samo kadar oni prosijo, nego tudi kadar zahtevajo služabni oziri.

Kazensko postopanje.

§. 39. Vsak pristanski in pomorsko-zdravstveni uradnik, korabník, vodičevsk stražnik, vodič ali uradni služabnik se more in mora, ako nij zapadel kazenskemu zakonu, o utrjenem sumu, da službo opušča, da je podkupen ali nezvest, mahoma kam drugom prestaviti, — a če se mu te vrste pregreški dokažejo, iz službe ga je deti précej in za vselej.

Ta propis je treba povedati vsacemu na novo v službo vzetemu, že predno priseže. Začasne čuvaje in snažnike, o katerih povzdanosti (zanesljivosti) je za trdno dvomiti, treba brez okoliša odpraviti.

ODDELEK II.

O pristanskih in pomorsko-zdravstvenih uradnikih.

Pravice.

§. 40. Pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki so c. kr. uradniki, in uživajo take pravice, kakoršne ti, ter se zavezujejo, kakor ti, s služabno prisego, na tanko in vestno izpolnjevanju svoje uradne dolžnosti. Vsi morejo dobiti pokojnino (penzijo).

Posebne potrebnosti k službi.

§. 41. Kadar se koli pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki jemljó v službo ali povzdigajo na višjo stopinjo, treba je gledati stroge npravnosti in poštenosti, znanja jezikov, korenite vednosti vseh postav in propisov, ki tem upravnim odredom dajó pravila, ter dejanske izkušnosti.

Pristanske kapitane in pristanske poročnike (lajtnante) je iz stanú pomorske službe jemati, posebno izmed preskušanih in vrlih ladijnih kapitanov, ter o siceršnih enacih razmerah najprvo častnike c. kr. vojnega pomorstva in trgovinske kapitane, kateri so dobili častno zastavo.

Uniforma.

§. 42. Vsi pristanski in pomorsko-zdravstveni uradniki nosijo uniformo, propisano pomorskej rabi, sè znamenji, odločenimi posameznim dninskim razredom.

ODDELEK III.

O korabnikih, vodičevskih stražnikih, vodičih in uradnih služabnikih.

Pravice.

§. 43. Korabniki, vodičevski stražniki, vodiči in uradni služabniki v sistemiziranih službah pri kapitanatih, odborih, agencijah in izpostavah, ki se vsi jemljó v službo s pravimi dekreti in s prisego, morejo dobiti pokojnino.

Posebne potrebnosti k službi.

§. 44. V korabnike, vodičevske stražnike in vodiče se morejo izbrati samo taki ljudje, kateri so uže dalje časa služili na domačih ladijah in pokazali, da so po polnem rabi in povzdani, ter da znajo laški, in kjer je navaden še kak jezik, tudi ta deželni jezik. Laški čitati in pisati je korabnikom neogibno treba, a od vodičev je tega samo zelo želeti.

Vodičevskem stražnikom se je tudi udati preskušnji, oménjeni v §. 34.

Bivšim pomorščakom c. k. vojnega pomorstva in takim ljudém, ki znajo tudi kak tuj jezik, bodi ob sicer enacih razmerah prednost pred drugimi prošniki.

Montura.

§. 45. Za monturo vsega nižjega služabnega osebja, razen uradnih služabnikov, ki nosijo navadno služabno livrejo, izbrati je primerno pomorsko obleko. V odločbo korabniških stopinj je postaviti primerna znamenja.

Montura se v naturi daje po obrokih, kakoršne ministerstvo za trgovino odloči vsacemu kosu posebe.

ODDELEK IV.

O začasnih zdravstvenih stražnikih in bólničnih snažnikih.

Kako se jemljó v službo.

§. 46. Začasni zdravstveni stražniki za vsako posebe prisezajo, kolikorkrat vstopijo. Ob sprejetji dobodo od kapitanata, odbora, agencije ali bólničnega voditeljstva, kamor spadajo, dekret, kateri jim vendar ne daje pravice do trdne postavitve v službo niti do pokojnine ali provizije; samo tedaj bi utegnili dobiti provizijo, ako bi sami bili posebno zalogo ustanovili (iz odstotkov svoje mezde, ki jih notri puščajo), ali bi jo naredili v prihodnje.

Isto veljá tudi bólničnim snažnikom, kateri se sicer v službo jemljó brez dekreta ter se edino vpišejo v služabni imenik.

V tem oddelku imenovani ljudje ne dobivajo nobene trdno ustanovljene plače ali mezde od države, nego prejemajo samo od tistih dnij, kar v resnici služijo, ter od tistih ljudij, katerim so na korist delali.

Posebne potrebnosti k sprejetju.

§. 47. Kadar se sprejemajo bólnični snažniki, treba, ako so sicer sposobni, ozirati se posebno na doslužene vojake. Najspodobnejši snažniki, znajoči laški čitati in pisati, ter vsakako zmožni deželnega jezika in pristojno večji propisov svoje službe, narekó se v začasne zdravstvene snažnike po bólnicah, kolikorkrat je njih število res treba pomnožiti.

Kapitanati, odbori in agencije svoje začasne stražnike izberó izmej takih ljudij, katerih mravnost in poštenost je dokazana, in katerim svedoči preskušnja (§. 34), da so sicer sposobni za to službo.

Znamenja v službi.

§. 48. Začasni stražniki in snažniki nosijo, kadar so v kontumaciji, za znamenje pomarančno-rumeno pasíco (šerpo), a kadar so za nadzorne čuvaje v svobodnem občnji, na pokrivalu pisme S (Sanità) iz rumene rude.

Poglavje IV.

O troških za pristansko in pomorsko-zdravstveno službo ter o dotičnih pristojbinah.

ODDELEK I.

O troških državne blagajnice ter njih zalaganji z državnimi pristojbinami in taksami.

Troški katere plačuje državna blagajnica.

§. 49. Troške za pristansko službo, zlasti po glavnih pristaniščih avstrijskega primorja, kolikor se tičejo narejanja in vzdržavanja zavodov, poslopij in stvari, ki so materialna potrebščina službe v obrambo in pospešilo pomorskega ladijeplovstva, posebno po važnejših pristaniščih avstrijskega primorja, — ter tudi troške za pomorsko-zdravstveno upravo, kolikor se tičejo narejanja in vzdržavanja poslopij, ali naredeb o preizrednih dogodkih splošne važnosti — naposled troške za plače in druge osebne prejemščine vseh stanovitno postavljenih pristanskih in pomorsko-zdravstvenih služabnikov, plačuje državna blagajnica. Ali bode kaj in po čem bode po pristaniščih nižje važnosti občinam ali najbližjim udeležencem, ako bi hoteli imeti pristanska poslopja, prikladati k dotičnim troškom, to ministerstvo za trgovino odloči za vsako posebe, oziraje se na večjo ali manjšo potrebnost ter na bolj ali menj splošno korist poslopja.

Bečvarína.

§. 50. Da se troški (§. 49) zakladajo konči nekoliko, naj pomorsko ladijeplovstvo, kateremu so óni zavodi poglavitno na korist, pripomaga z bečvaríno, katero je plačevati po avstrijskega primorja vseh pristaniščih, odprtih trgovini.

Državne pomorsko-zdravstvene pristojbine.

§. 51. Z istega namena in uzroka se pomorski vožnji nakladajo državne pomorsko-zdravstvene pristojbine, katere se cepijo :

- a) v pristojbino od vseh ladij, v svobodnem občenji ali pod kontumacijo odpluvših od avstrijskega primorja, in
- b) v pristojbino od vseh ladij s tovari (blagom, novci i.t.d.), pod kontumacijo ali reservo v avstrijska pristanišča dopluvših.

Tarifa.

§. 52. O bečvarínah in o pomorsko-zdravstvenih pristojbinah veljá postava od 25. februarja 1865 ter z njo zvezani ukaz bivšega c. kr. pomorskega ministerstva od istega dneva (Drž. zak. št. 13 in 15)

Takse od zastavskih patentov, pomorskih potnih listov in dopustnic pomorske vožnje.

§. 53. Kar se tiče taks od zastavskih patentov, pomorskih potnih listov in dopustnic pomorske vožnje, ostane, dokler se njih primerna zvišava s posebno postavo ne dene v red, veljaven dozdanji propis gledé vsote in dobe, ob kateri jih je plačevati.

Pristojbine od vodičev, preluk in vodotokov.

§. 54. V Trstu v ohrambo vodičevskega zavoda in v druge namere odločene pristojbine od vodičev, preluk in vodotokov ostanejo za zdaj nepremenjene, a po okoljnostih in s privolitvijo ministerstva za trgovino se morejo tudi predrugačiti.

Zalaganje nedostatka.

§. 55. Kolikor nedostane (zmanjka) v zalogo troškov za pristansko in pomorsko-zdravstveno upravo, to se vzame iz državne blagajnice, v katero gredó tudi prebitki, ki so morebiti ob posameznih dobah ali po posameznih krajih.

Pristojbine za pomorski zavod.

§. 56. Naklad 12% k bečvaríni, katero je v Trstu od vseh domačih in tujih ladij plačevati na korist pomorske podporne zaloge, ostane tudi po sedaj, dokler se kako drugače ne ukrene.

Pobiranje, zaračunavanje in oddajanje.

§. 57. O pobiranji, zaračunavanji, oddajanji in prigledu v tem oddelku zaznamenovanih pristojbin veljajo propisi, dani v dotičnih navodilih.

ODDELEK II.

O pomorsko-kontumacijskih pristojbinah.

Pristojbine, katere še ostanejo.

§. 58. Razen pristojbin, naštetih v gornjem oddelku I, je udeležencem samim neposredstveno plačevati troške dnevne mezde začasnih stražnikov in snažnikov, odkazanih ladijam, pod kontumacijo pripluvsim ter osebam in blagu i.t.d., potem pristojbine vodičevskim stražnikom od nadzora zdravstveno-uradnih operacij in občenja po kontumacijskih zavodih, dalje troške za zdraviteljsko pomoč in za bolniške strežnike mej kvaranteno.

Tarifa.

§. 59. O vseh v poprešnjem paragrafu oménjenih pristojbinah, katere se dadé objeti splošnim imenom „pomorsko-kontumacijskih pristojbin“, veljá zdanja tarifa od 21. septembra 1866 o pomorsko-kontumacijskih pristojbinah začasnim stražnikom, snažnikom, zdravnikom in bólniškim strežnikom.

ODDELEK III.

O pristojbinah sploh.

Razglas in izpolnjevanje tarif.

§. 60. Razen pristojbin, v gornjih oddelkih postavno odločenih, o katerih je tarife, da se pot zapre vsacemu preobtežilu udeležencev, po vseh pristanskih in pomorsko-zdravstvenih zavodih nabiti na mestu, slehernemu človeku očitnem, in jih tudi drugače, kar se največ more, obče razznaniti, ne sme pristansko in pomorsko-zdravstveno osebje v nobenem zgovoru ali imeni nobenega plačila ali nagrade jemati pod kaznijo, da se mahoma odpravi z službe.

Tudi je vse davščine, katere je treba po tarifah plačevati, v uradnem poslopji samem pobirati, in udeležencem naj urad pravilno daje plačilnice (pobotnice), torej brez take plačilnice ter zunaj urada nikdo nij dolžan plačati pristojbine, ako bi tudi bila postavna.

R a z k a z í l o

tistih mest, koder so po avstrijsko-ilirskem in dalmatinskem primorji postavljeni pristanski in pomorsko-zdravstveni organi.

a) Ozémljije avstrijsko-ilirskega primorja.				
I. Pristanski kapitanati	II. Odbori	III. Agencije	IV. Izpostave (ekspoziture)	V. Pomorske bólnice
Trst	Koper, Piran	Divin, Tržič, Grad, Portobuso	Skedenj, Mile, Izla, Portorose	Pri svetem Jarneji pri Milah
Rovinj	Umag, Potočni Dvor, Poreč		Novi grad, Orsar, Leme	
Pulj	Volovsko		Fazan, Medolin, Kar- nica, Traghetto, Por- torabaz, Plomin, Mošćenice, Ika	
Lošinj mali	Čres, Krk		Farezina, Ustrine, Osor, Omišelj, Malin- ska, Klimno, Vrbnik, Baška, Punet, Unje, Sušak, Lošinj véliki, Cigale, S. Pietro dei Nembi	
b) Ozémljije dalmatinskega primorja.				
Zader	Šibenik	Novalja, Pag, Silba, Mulat, Nin, Novi grad, Obrovac, Sali, Biograd (morski), Tisno, Vo- dice, Zlarin, Rogoz- nica	Rab, Olib, Sv. Nikola, Primošten, Zapuntello	
Splet	Trogir, Supetar na Brači, Vis, Hvar, Stari grad, Makar- ska	Lušič, Solta, Sv. Ivan na Brači, Postir, Pu- čišće, Sv. Martin na Brači, Bol, Milna, Bo- bovišće (Baborovišće), Gelsa, Sudjuradj, Drvenik, Opuzen	Olivetto, Komiza, Omiš	
Dobrovnik	Korčula, Gruž	Luka, Lastovo, Rosa- rio (Kučišće), Trap- pano, Trstenik, Mlet, Šipan, Slano	Brna, Ston, Koločep, Captat	
Milna	Budva			Milna, združena s pristan- skim kapitanatom